

PARTER OCH DOMSLUT

Tuva Alvegrim

Parter

Tiltalad

Alice TUVA Kristina Alvegrim, 19880420-0486
Tvillingstavägen 1 D, 891 30 Örnsköldsvik

Offentlig försvarare
Advokat Jimmy Holmgren
Advokatfirman Vedin & Thors AB
Strandgatan 15, 891 39 Örnsköldsvik

Åklagare

Kammaråklagare Ellinor Eklund
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Sundsvall
Box 721, 851 21 Sundsvall

Målsägande

VIDAR Mandus Kevin Alvegrim

Särskild företrädare
Advokat Jessica Knecht
Norrlandsadvokaterna AB
Nygatan 21, 903 29 Umeå

Domslut

Brott som Tuva Alvegrim döms för

Misshandel, 2024-04-01 – 2024-12-25, 3 kap 5 § brottsbalken

Åtal som Tuva Alvegrim frikänns från

Grov misshandel, 2024-12-25, 3 kap 6 § 1 st brottsbalken

Mordbrand, 2024-12-25, 13 kap 1 § 1 st brottsbalken

Påföljd

Skyddstillsyn
Samhällstjänst 100 timmar

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress
Box 114
871 23 Härnösand

Besöksadress
Backgränd 9
Härnösand

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–15:00

Telefon
0611-46 05 00

E-post
angermanlands.tingsratt@dom.se
Webb
www.angermanlandstingsratt.domstol.se

Övervakare utses av frivården.

Om fängelse i stället hade valts som påföljd skulle fängelse 4 månader ha dömts ut.

Skadestånd

Vidar Alvegrims yrkande om skadestånd hänförligt till åtalspunkten 1 avslås.

Tuva Alvegrim ska betala skadestånd till Vidar Alvegrim med 46 200 kr avseende åtalspunkten 2. På beloppet utgår ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 25 december 2024.

Sekretess

Sekretessbestämmelsen i 35 kap 13 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig på uppgifterna i det läkarintyg beträffande Tuva Alvegrim enligt 7 § lagen om särskild personutredning i brottmål, m.m. (frånsett de slutsatser som redovisas på sidan 1 i läkarintyget och som har föredragits inför öppna dörrar) som lagts fram vid förhandlingen inom stängda dörrar.

Brottsofferfond

Tuva Alvegrim ska betala en avgift till brottsofferfonden på 1 000 kr.

Ersättning och återbetalning

Jimmy Holmgren ska få ersättning av staten med 110 924 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 67 881 kr arbete
- 17 626 kr tidspillan
- 3 232 kr utlägg
- 22 185 kr mervärdesskatt

Jessica Knecht ska få ersättning av staten med 64 539 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 41 077 kr arbete
- 8 926 kr tidspillan
- 1 628 kr utlägg
- 12 908 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

YRKANDEN

Stämningsansökan 2025-06-04, Åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Tuva Alvegrim ska dömas för grov misshandel enligt 3 kap 6 § 1 st brottsbalken.

Åklagaren har begärt att Tuva Alvegrim ska dömas för mordbrand enligt 13 kap 1 § 1 st brottsbalken.

Åklagaren har angett följande gärningsbeskrivning.

1.1 MORDBRAND alt. FÖRSÖK TILL MORDBRAND (5000-K1575955-24)

Tuva Alvegrim har anlagt en brand i lägenhet på Hammarvägen 15 B, Domsjö, Örnköldsviks kommun genom att hon tänt eld på en gardin. Det hände den 25 december 2024. Branden innebar fara för andras liv och/eller hälsa och omfattande förstörelse av andras egendom.

Fara för vidare brandspridning i och utanför lägenheten har i vart fall varit utesluten endast på grund av tillfälliga omständigheter.

Tuva Alvegrim begick gärningen med uppsåt.

Ansvarsyrkande i andra hand

ALLMÄNFARLIG VÅRDSLÖSHET

Tuva Alvegrim har genom sitt handlande ovarsamt umgåtts med eld och av oaktsamhet framkallat fara för sådan brand som anges ovan.

1.2 GROV MISSHANDEL alt. FÖRSÖK TILL GROV MISSHANDEL (5000-K1575955-24)

Tuva Alvegrim har anlagt en brand i sin bostad där Vidar Alvegrim också befann sig. Det hände den 25 december 2024 på Hammarvägen 15 B, Domsjö, Örnköldsviks kommun. Vidar Alvegrim andades in rök från branden och orsakades förhöjda nivåer av kolmonoxid i blodet och en

ihållande hosta.

I vart fall har fara för brottets fullbordan förelegat eller varit utesluten endast på grund av tillfälliga omständigheter.

Brottet bör bedömas som grovt eftersom gärningen har varit livsfarlig då det fanns en risk för såväl allvarlig rökgasförgiftning som inre och yttre brännskador. Vidare har Tuva Alvegrim, som är vårdnadshavare och mamma till Vidar Alvegrim, visat särskild hänsynslöshet eller råhet då hennes barn endast var tre år gammal och inte kunde fly branden utan hjälp.

Tuva Alvegrim begick gärningen med uppsåt.

Ansvarsyrkande i andra hand

VÅLLANDE TILL KROPPSSKADA, GROVT BROTT

Tuva Alvegrim har i vart fall av oaktsamhet orsakat Vidar Alvegrim kroppsskada eller sjukdom som inte varit ringa. Brottet ska bedömas som grovt då gärningen har innefattat ett medvetet risktagande av allvarligt slag.

I tredje hand yrkas ansvar för framkallande av fara för annan. Tuva Alvegrim har anlagt en brand enligt ovan och utsatt Vidar Alvegrim för livsfara samt fara för svår kroppsskada eller allvarlig sjukdom. Tuva Alvegrim har varit grovt oaktsam.

Stämningsansökan 2025-06-04, Åtalspunkt 2

Åklagaren har begärt att Tuva Alvegrim ska dömas för misshandel enligt 3 kap 5 § brottsbalken.

Åklagaren har angett följande gärningsbeskrivning.

2.1 MISSHANDEL (5000-K70346-25)

Tuva Alvegrim har underlåtit att borsta tänderna på Vidar Alvegrim och sköta hans munhygien samt underlåtit att tillse att han fått erforderlig tandvård. Tuva Alvegrim var ensam vårdnadshavare och hade garantansvar för Vidar Alvegrim. Det hände mellan den 1 april 2024 och den 25 december 2024 på Hammarvägen, Domsjö, Örnsköldsviks kommun samt på andra okända platser i Sverige. Vidar Alvegrim orsakades smärta, infektioner och kariesangrepp/hål i 13 tänder som fick lagas samt två tänder som fick opereras bort under narkos.

Tuva Alvegrim begick gärningen med uppsåt.

Ansvarsyrkande i andra hand

VÅLLANDE TILL KROPPSSKADA

Tuva Alvegrim, som var ensam vårdnadshavare och hade garantansvar för Vidar Alvegrim, har orsakat Vidar Alvegrim smärta och tandproblem enligt ovan, genom att hon underlåtit att borsta hans tänder och sköta hans munhygien samt underlåtit att tillse att han fått erforderlig tandvård. Det hände mellan den 1 april 2024 och den 25 december 2024 i Domsjö och på andra okända platser i Sverige.

Tuva Alvegrim begick gärningen av oaktsamhet. Oaktsamheten bestod i att hon inte förvissat sig om att Vidar Alvegrims tänder borstats och munhygien skötts samt att hon inte tillsett att Vidar Alvegrim har fått erforderlig tandvård.

Skadestånd

Vidar Alvegrim har yrkat att Tuva Alvegrim ska förpliktas att betala skadestånd till honom med 113 100 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 25 december 2024.

Vidar Alvegrim har yrkat att Tuva Alvegrim ska förpliktas att betala

skadestånd till honom med 64 800 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen
(1975:635) från den 25 december 2024.

YRKANDEN M.M.

Yrkanden

Åklagaren har framställt de ansvarsyrkanden som anges ovan. Åklagaren har vid huvudförhandlingen klargjort att samtliga ansvarsyrkanden i åtalpunkten 1.2 förutsätter att tingsrätten gör bedömningen att Tuva Alvegrim har anlagt den i åtalpunkten 1.1 aktuella branden *uppsåtligen*. Skulle tingsrätten inte göra den bedömningen yrkar åklagaren följaktligen inte att Tuva Alvegrim ska dömas till ansvar enligt något av yrkandena i åtalpunkten 1.2.

Vidar Alvegrim har biträtt åtalet och framställt de yrkanden om skadestånd som anges ovan. De yrkade beloppen fördelar sig enligt följande.

Såvitt gäller yrkandet om 113 100 kr i anslutning till åtalpunkten 1 avser 80 000 kr ersättning för kränkning till följd av mordbrand, 30 000 kr ersättning för kränkning till följd av grov misshandel och 3 100 kr ersättning för sveda och värk hänförlig till båda brotten.

Såvitt gäller yrkade 64 800 kr i anslutning till åtalpunkten 2 avser 40 000 kr ersättning för kränkning och 24 800 kr ersättning för sveda och värk.

Inställning

Tuva Alvegrim har förnekat samtliga gärningar.

Vid fullt bifall till åtalpunkterna 1.1 och 1.2, det vill säga om hon döms för mordbrand och grov misshandel, har Tuva Alvegrim vitsordat ett belopp om

60 000 kr i ett för allt såvitt gäller ersättning för kränkning och 3 100 kr avseende ersättning för sveda och värk.

Vid bifall till åtalet för misshandel i åtalspunkten 2 har Tuva Alvegrim vitsordat ett belopp om 20 000 kr avseende ersättning för kränkning och 3 100 kr avseende ersättning för sveda och värk.

Ränteberäkningarna har genomgående godtagits.

Avskiljande

Genom ett beslut vid huvudförhandlingen har det av AB Övikshem genom åklagaren framställda enskilda anspråk avskilts för handläggning i den för tvistemål gällande ordningen. Ett tvistemål kommer att läggas upp sedan domen i det här målet har meddelats.

UTREDNING

Bevisning

Den i ansökan om stämning angivna skriftliga bevisningen, fotografier och film har lagts fram.

Samtliga personer har hörts. Alexander Hårnes Johansson är numera vårdnadshavare för Vidar Alvegrim och har därför inte hörts som vittne utan som ställföreträdare för målsäganden. Vad de hörda personerna har uppgett sammanfattas nedan.

Ett barnförhör (ett samlat förhör avseende åtalpunkten 1 och 2) som har hållits med Vidar Alvegrim under förundersökningen har spelats upp. Vad han därvid har berättat sammanfattas *inte* i det följande.

Förhör

Åtalpunkterna 1.1 och 1.2

Tuva Alvegrim:

Hon och Vidar firade julaftonen 2024 hos hennes bror med Vidars kusiner och deras familjer i Örnköldsvik och fick sedan skjuts hem. Juliaften var stökig, som det är med barn, men trevlig och kul. De var där i cirka tre timmar och kom hem när det var dags för Vidar att lägga sig. De var uppe en stund eftersom Vidar var ledsen över att åka hem. Hon var vid den här tiden ganska stressad och hade sovit dåligt i några dagar eftersom det var jul och hon hade haft inskolning med Vidar på förskolan samt att hon och Vidar hade varit sjuka. Hon mårde annars bra kring den här tiden, hon var inte nedstämd men upplevde ganska mycket stress och sömnbrist. Det fungerade bra med Vidars förskola och hon skulle själv börja arbetsträna. Hon dricker inte alkohol och tar inga droger. Hon hade inte gjort det på julaften heller. Hon hade inte heller ändrat sin medicinering.

Den 25 december vaknade hon upp, hon vet inte vad klockan kan ha varit. Hon kände inte att något var fel på henne. Vidar var vaken och hon vaknade av att han drog i hennes täcke och ville att hon skulle sätta på deras TV. Vidar lekte med leksaker och tittade på TV medan hon gjorde våfflor till honom. De åt frukost tillsammans. Hon duschade sedan och hade dörren till badrummet öppen. När hon kom ut från badrummet var Vidar inte i vardagsrummet utan gick mellan vardagsrummet och köket och lekte. Men hon är osäker på var han

befann sig. Hon vet inte varför hon sagt till polisen att Vidar satt i vardagsrummet och tittade på sin mobil. Det kan vara så att hon trodde att han gjorde det. Hon gick ut ur duschen och skulle tända ett ljus och ställa det på byrån vid balkongdörren. Det var ett vanligt värmeljus som hon skulle tända för att det var mysigt. Hon brukar tända ljus ofta. Hon skulle tända ljuset med en tändare som hon höll i men minns inte om hon faktiskt tände det. Hon skulle ställa ljuset i någon form av ljushållare som hon hade på byrån, en sådan som är som ett glas, men hon minns inte exakt. Hon vet att hon stod vid kanten av soffan. Hon fick sedan en minneslucka. Hon vaknade upp och stod då på alla fyra på golvet vid soffan, vänd mot hallen. Hon befann sig mellan altandörren, hörnan på soffan och gardinen. Det var en gardin vid elementet, altandörren samt till höger om byrån, som hon skulle ställa ljuset på. Hon minns inte hur hon hamnade på golvet. Hon hade senare ont i sina knän och blåmärken på dessa. Hon tänker därför att hon kan ha ramlat. Hon har ingen uppfattning om hur länge hon befann sig på golvet och var ”borta”.

Hon hörde hur elden dånade och kände värmen från den, det var jättevarmt. Hon hade brännblåsor på benen efteråt och var illröd över hela kroppen. Hon såg flammor uppe vid taket och det lät som en tsunami. Hon förstod att det måste brinna i gardinen. Hon såg Vidar stå i hallen och kröp dit. Vidar var stel och helt tyst. Han tittade mot elden. Hon lyfte upp Vidar och bar ner honom längst ner i trapphuset. En granne, en kvinna som bor nedanför dem, öppnade dörren bakom henne och ropade något, hon hörde inte vad grannen sade. I den stunden fick hon för sig att Vidar var kvar uppe i lägenheten och sprang upp igen. Hon kan inte beskriva vad hon tänkte, hon fick bara för sig att hon måste springa upp och hämta Vidar. Hon kan inte svara på varför, det var bara något hon inbillade sig i chock. Hon minns bara att hon sprang upp för trappan, hon minns inte att hon nådde fram till lägenhetsdörren. Oskar, hennes granne, berättade senare att han hämtade henne utanför hennes dörr. Han hade först hittat Vidar längst ner i trappen och senare hittat henne på golvet utanför

lägenheten. Hon hade skrikit och varit hysterisk och det hade inte gått att prata med henne. Oskar hade tagit med sig Vidar och henne hem till sig och gett dem kläder. Hon har själv inget minne av att hon träffade Oskar.

Därefter har hon inget minne förrän hon befann sig på psykiatri i Sundsvall. Det stämmer att hon minns att de passerade Höga kustens bron, hon såg lysena på bron, med ambulansen. Hon minns att hon hade ett handfängsel på sig som gjorde ont och att en polis lättade på fängslet. Hon har inget minne av att polisen sagt att hon var misstänkt för brott. Inspelningen från polisens kroppskamera väcker inga minnen hos henne. Det var bara obehagligt att se. Hon minns inte att hon fick frågor av poliserna om branden. Hon har inte haft sådana här minnesluckor tidigare. Ärkeänglar eller andra änglar är inget hon tror på. Hon tror på gud men är inte religiös. Hon vet inte vem "Metatron" är. Hon kan över huvud taget inte mycket om kristendomen. Hon har inget minne av att hon sagt i polisförhör att hon talar med gud varje dag. Det var väldigt obehagligt att se sig själv på inspelningen.

Från psykiatri i Sundsvall har hon fragmentariska minnen. Hon minns att det togs prover på henne och att hon satt med någon sköterska i rummet. Hon minns nästan inget från de första dagarna i Sundsvall. Hon förstod vad som hade hänt men inte hur eller varför det kunnat hända. Hon fick prata om vad som hänt vid flera tillfällen. Hon berättade i stort det som hon har berättat i dag och att hon inte minns mer. Hon var inte helt sig själv förrän efter tre veckor. Hennes känslor gick i vågor med en blandning av alla möjliga känslor. Hon var intagen på psykiatri i Sundsvall i cirka 1,5 månad. Hon medicinerades med Litium och Latuda under den här tiden. Latuda är mot psykos och depression samt stämningsstabiliserande. Litium ska vara stämningsstabiliserande vid bipolär sjukdom. Hon hade medicinerats med Litium tidigare men avbröt medicineringen när hon blev gravid, i samråd med sin läkare. Hon mådde

sedan så pass bra att de inte satte in den igen. Latuda hade hon inte haft tidigare. Hon använder båda medicinerna i dag och ska snart diskutera diagnoser och medicinering med sin läkare. – Efter händelsen träffade hon inte Vidar förrän i maj eller juni. Vidare ropade ”mamma” och gav henne en stor kram, men sedan var han lite reserverad. Hon har vare sig vid händelsen den 25 december eller vid något annat tillfälle velat skada Vidar på något sätt.

Oskar Nilsson:

Han bor i trapphuset bredvid Tuva Alvegrim, han bor vägg i vägg med Tuva. Han har bott i huset länge och de har varit grannar sedan Tuva flyttade in. Vidar tyckte om att umgås med dem och deras hund. De lärde känna varandra då Tuva också hade en hund samt då hon och Vidar alltid var ute och lekte. De brukade vara ute och leka tillsammans. Han och Tuva umgicks också som vänner.

Den 25 december var han hemma hos sig och tyckte att han hörde ett pipande ljud och gick ut på balkongen. Han såg att det slog lågor ifrån Tuvas vardagsrumsfönster. Han gick in och sade till sin son att det brann och att de måste ut. Han sprang över till Tuvas trappuppgång och träffade på Vidar, som stod precis vid dörren till trapphuset, på insidan. Det är tunga entrédörrar men han tror att Vidar skulle kunna öppna dörren, man trycker bara upp dessa. Han frågade om Vidar mår bra och var Tuva befann sig. Men Vidar svarade inte och han sprang själv snabbt upp i trapphuset. Han hittade Tuva liggandes på golvet utanför sin dörr eller på våningsplanet nedanför. Han pratade med någon annan person i trapphuset och frågade om de hade varit inne i Tuvas lägenhet. Den personen svarade nej. När han hittade Tuva i trapphuset frågade han hur det var med henne men Tuva svarade inte riktigt. Han vet inte om hon var vid medvetande, hon kan ha varit avsvimmad. Han lyfte upp Tuva på axeln och bar ner henne. Hon hade bara en t-shirt eller ett linne på sig. Han vet inte hur Vidar

kom ner i trapphuset. Som han förstod det var han första person på plats, så antingen hade Vidar gått ner själv eller så hade Tuva burit honom. Tuva var mer sotig än Vidar.

Han bar hem Vidar och Tuva till sig och de fick låna lite kläder. Vidar hade pyjamas på sig. Han försökte prata med Vidar för att se hur han mådde men han sade ingenting. Vidar pratar normalt sett inte så mycket men brukar svara på frågor. Han brukade alltid vara glad. Tuva var i chocktillstånd. Hon skrek mycket men sade ingenting som han uppfattade. Hon höll fast i honom. Han hämtade sin son och sina husdjur för att ta ut dessa, Tuva och Vidar ur lägenheten. När de kom ut var det mycket folk utanför, alla hade utrymts. Tuva var alltjämt i chocktillstånd. Han kunde inte få någon information från henne, hon var inte alls sig själv. Han har aldrig sett Tuva på det sättet tidigare, hon har alltid varit mentalt närvarande. Han har alltid uppfattat Tuva som mån om Vidar och som en bra mamma.

Vidar satt tillsammans med en person som han inte sett tidigare eller senare. Han satt i den personens famn och fick syrgas i ambulansen. Tuvas beteende förändrades inte när ambulansen kom. De ville ge honom syrgas också. Han har inget minne av att det var rökfyllt i trapphuset, men det kan ha varit det. Han hostade i några veckor efteråt men vet inte om det var på grund av rök eller för att han var förkyld. Han kollade aldrig upp det. Vidar hostade ofta medan de väntade på ambulansen. Det lät som en torr hosta.

Han har senare frågat Tuva om hon minns något men hon har sagt att hon inte gör det. Hon gissade vad som hänt. Tuva har sagt att hon kom ut ur duschen och skulle tända ett ljus. Hon sade att hon trodde att Vidar hade gått ut ur lägenheten utan att hon märkt det och trodde att hon hade gått tillbaka in i lägenheten för att leta efter honom. Detta berättade Tuva några veckor efter

händelsen. Han frågade Tuva vad hon mindes. Hon trodde att hon burit ut Vidar från lägenheten. Han minns inte exakt hur Tuva berättade.

Michelle Mårtensson:

De fick den 25 december ett larm om en brand på Hammarvägen och hon åkte dit tillsammans med sin kollega Adam. Räddningstjänsten med ambulans och brandkår anlände samtidigt som de kom till platsen. En kvinna sprang fram till dem och sade att ambulanspersonalen behövde hjälp. Tuva Alvegrim var vid ambulansen och personalen behövde hjälp. De upplevde att Tuva var psykotisk och hade andats in väldigt mycket rök. Hon minns inte hur hon gjorde den bedömningen. Hon minns inte om det fanns någon brottsmisstanke i det skedet. Anteckningen i händelserapporten ska stämma men hon har inga minnesbilder av någon brottsmisstanke. Ambulansen ville ha biträde med transporten av Tuva till sjukhuset och de fick ganska omgående göra det. De kontaktade RLC för att se om det kunde komma en annan radiobil till platsen och utföra de polisiära uppgifterna. Hon åkte med i ambulansen till sjukhuset och Adam åkte efter med radiobilen. När de kom till sjukhuset fick Tuva lugnande medicin.

Efter att ha biträtt med avlämnandet av Tuva på sjukhuset fick de direktiv om att åka tillbaka till brandplatsen. Hon träffade då Tuvas son Vidar där. Han var i bättre tillstånd än Tuva. Hon minns inte hur länge de åter befann sig på brandplatsen eller om de då fick någon information om en brottsmisstanke. De fick ganska snart direktiv om att sjukhuset behövde biträde igen då situationen hade ändrats. Hon minns inte om eller vilka kontakter de hade med jourhavande förundersökningsledare. När hon och Adam befann sig på sjukhuset berättade Tuva att hon hade anlagt branden. Hon, Adam och Tuva satt i ett rum på sjukhuset. Det kan ha funnits sjukvårdspersonal i rummet. De startade sina kroppskameror eftersom Tuva krängde med kroppen. Hon minns inte exakt när hon startade kameran. Det stämmer att när man slår på kroppskameran så spelar

den automatiskt tillbaka en minut i tiden men då utan ljud. Tuva berättade själv att hon ”tänt på” men hon minns inte ordagrant vad som sades. Som hon minns det berättade Tuva detta självmant. Det hade *inte* varit lämpligt att hålla ett förhör i det skick som Tuva befann sig och de gjorde inte det. Hon håller med om att Tuva borde ha betraktats som skäligen misstänkt när hon sade att hon anlagt branden. Hon minns inte om Tuva berättade något närmare om hur hon anlagt branden.

Hon åkte sedan med i ambulansen när Tuva transporterades ner till psykakuten i Sundsvall. Vid den transporten berättade Tuva på nytt att hon hade ”tänt på”. I det skedet fanns även ambulanspersonal med. Hon kan inte svara på om hon ställde frågor i det läget. Hon minns inte mer, hon minns inga detaljer i vad Tuva berättade. Tuva hade fått lugnande innan de åkte till Sundsvall. Syftet med deras insats var hela tiden att biträda sjukvårdspersonalen, inte att ingripa mot Tuva på grund av misstanke om brott. Hon kan inte minnas att Tuva greps som misstänkt för brott.

Åtalspunkten 2

Tuva Alvegrim:

Från det att Vidar började få sina mjölkttänder vid 1,5–2 års ålder borstade hon dessa. Från det att hon slutade amma Vidar vid 2,5 års ålder (februari/mars 2024) blev det jättesvårt att borsta hans tänder. Han skrek, grät och bet i tandborsten. Hon försökte morgon och kväll. Hon ville inte sätta sig på honom och hålla fast honom med benen samt tvångsborsta tänderna. Det kändes inte rätt för henne men de försökte morgon och kväll. Över sommaren gick det inte att borsta tänderna. Hon trodde inte att det skulle kunna bli så illa som det blev. Hon hoppades hela tiden att det skulle gå bättre att borsta nästa dag. Hon försökte att kontrollera Vidars mun genom att öppna munnen med fingrarna

men då bet han henne i fingrarna. Hon såg Vidars tänder när han skrattade men då kunde hon inte se några hål. Det var vid några tillfällen som hon på något sätt kom åt att borsta Vidars tänder men då bet han igen munnen och hon kunde inte se tänderna. Hon frågade aldrig någon av sina vänner eller sin familj om hur hon skulle göra med Vidars tandborstning. Hon vände sig heller aldrig till tandvården angående problemet. Hon hoppades att det skulle lösa sig av sig självt. Hon tycker att hon gjorde vad hon kunde för att borsta Vidars tänder. Hon försökte många gånger, en bra stund varje gång. Hon hade inte kunnat tänka sig att det skulle bli så illa som det blev med tänderna. Vidar verkade aldrig ha ont i tänderna.

Hon kunde börja borsta tänderna på Vidar igen i samband med att de hade kallelse till Folktandvården i Domsjö. Strax innan kunde hon borsta tänderna på Vidar igen, det var i augusti eller september hon kunde börja borsta tänderna. Hon tror att hon fick kallelsen till tandvården i september. Hon kunde då också se att Vidar hade hål i tänderna, men hon såg bara ett hål. Hon tänkte höra av sig till tandläkaren men det blev aldrig av. Hon hade så mycket att göra på dagarna så det sköts upp till nästa dag och tiden gick. Vidar åt och klagade aldrig på att han hade ont i tänderna. De missade den första tiden hos Folktandvården som de kallades till i november. Hon tror att hon och Vidar var sjuka. Nästa kallelse avbokade hon eftersom de då var mitt uppe i inskolningen i förskolan och hon tänkte att det var viktigare att bli klar med den. Vid mötet med Malin Moström den 2 december berättade Malin att Vidar hade mycket karies och att man måste hålla fast ett barn och borsta tänderna.

Vidar fick vanlig husmanskost att äta samt de grönsaker han tycker om. Han åt inte så mycket socker. Han fick några godisar på lördagar samt fika på helgen. Hon vet inte vad hon ska tänka om uppgiften i rättsintyget om att en skada på skäret på framtanden måste bero på kosten. Vidar åt ju helt normal mat för en

treåring. Hon märkte heller aldrig att Vidar orsakades något trauma mot sina tänder.

Vidars far Alexander hade ingen kontakt med Vidar under den här perioden. Han höll på med droger och var på behandlingshem som han hoppade av och var svår att ha kontakt med. När de bestämt att han skulle träffa Vidar dök han inte upp. Hon försökte få till umgänge med en kontaktperson genom socialtjänsten. Hon diskuterade inte problemet med tandborstningen med någon vän eller familjemedlem eller med tandvården.

Alexander Hårnes Johansson:

Han och Tuva flyttade ihop ett tag efter att de träffats. De bodde först i hans lägenhet. Tuva blev gravid i samband med att de skaffade en lägenhet tillsammans. De fick reda på att hon var gravid i januari 2021. De separerade i februari/mars 2021 och han flyttade ut från bostaden. När Vidar föddes var det upp och ner. Han var med mycket i början när Vidar hade fötts. Efter ett halvår blev det mindre kontakt och hans och Tuvas relation blev sämre. Det fortsatte så tills Vidar var 1 år. Han träffade därefter knappt Vidar. Det berodde på att hans och Tuvas relation var så pass trasig så det fungerade inte. Han fick träffa Vidar en del efter att han var ett år, då hade Familjerätten satt tider för umgänget. Men han kände själv att han inte orkade träffa Vidar, situationen var så jobbig. Han ville träffa Vidar men det gick inte att ordna. Tuva ville att de skulle gå genom Familjerätten.

Han minns att Vidar ofta blev ledsen vid tandborstning och att Tuva inte ville tvinga honom till borstning. Detta var under sommaren innan han skulle fylla ett år. Men han var själv knappast med varje kväll. Det kunde hända att han var där under kvällen när Vidar skulle nattas men oftast åkte han hem dessförinnan.

Under 2024 träffade han inte Vidar eller Tuva alls. Han tror att Vidar blev placerad hos hans mor i början av januari 2025. Då flyttade han samtidigt själv in hos sin mor. Det märktes att Vidars munhälsa var dålig. Han hade dålig andedräkt och man såg att hans tänder var dåliga när man tittade på dem. Han hade problem att äta vissa saker, såsom kött och köttfärs. Han tuggade försiktigt och det syntes på honom att det var något. Om maten var varm mat eller när han drack kallt så blev han tyst och försiktig. Han åt gärna sådant som var enkelt att tugga, såsom frukt. Han drog slutsatsen att detta berodde på att Vidar hade problem med tänderna. När man frågade Vidar om han hade ont kunde han svara både ja och nej.

Tandborstningen gick bra, Vidar klagade inte på smärta då och det var inget bråk. Men det kan också ha berott på att miljön var ny för Vidar och att han inte var van vid honom eller hans mor. Det var oftast han som borstade Vidars tänder och han tror att Vidar inte bråkade eftersom han var en ny person för honom. Han tror dock att Vidar hade ett obehag av tänderna hela tiden men han grät inte när han borstade. Han blev tyst och tittade ner. Det syntes tydliga hål i Vidars tänder. Det var fläckar med gulbrunaktig färg i stor omfattning, i princip på alla tänder man kunde se.

Vidar har inte sagt något om vad han åt hemma hos Tuva. Han vet bara att Vidar tycker mycket om frukt. Operationen av Vidar gick bra. Han var med under nedsövningen och när Vidar vaknade. Vidar var lite ledsen och förvirrad när han vaknade och hade lite ont i munnen. Allt blev snabbt bättre med mat och tandborstning efter operationen. Det har gått bra med uppföljning hos tandläkaren och det har inte varit några komplikationer med läkningsprocessen. Han tror att Vidar har varit på cirka fyra uppföljningar hos tandläkaren.

Katrin Hårnes (här återges endast de delar av förhöret som bedöms relevanta för åtalspunkten 2):

Hon träffade Vidar endast ett fåtal gånger under 2024. Första tillfället var i februari. Under 2024 var också första gången hon såg Vidars tänder. Hon hade inte tidigare reagerat på att det var något problem med tänderna. Men under 2024 såg hon att Vidars tänder var skadade med karies och svarta fläckar, det var inte normala mjölkttänder. Det kan *inte* stämma att det var först under sommaren 2024 som hon såg att Vidar hade problem med tänderna. Hon såg detta i samband med att de var på ett lekland. Hon kunde se hans tänder när han skrattade och var nära henne. Hon såg fläckar som såg ut som karies. Hon såg att tänderna var gula och skadade. Hon såg därefter detta vid flera tillfällen.

Vidar placerades hos henne den 3 januari 2025 och bodde hos henne till utgången av september. De märkte att Vidar hade problem att äta, det syntes på honom när han åt. I övrigt märkte hon inte av att han hade problem. Det gick bra att borsta hans tänder morgon och kväll. De kontaktade tandläkare och ansvariga handläggare hos socialtjänsten. De remitterades till Sundsvall, där det visade sig vara mycket värre med Vidars tänder än de hade trott. Han opererades i mitten av januari i Sollefteå och detta tog sex timmar. De lyckades rädda alla tänder utom två. De har varit på uppföljningar som gått bra.

Malin Moström:

Hon jobbar som tandhygienist, tidigare på Folktandvården och nu i annan verksamhet. Hon utför treårskontroller, vilket är första tillfället man kallar in ett barn till tandvården för kontroll. Man kontrollerar de tänder som har kommit fram, tar hälsouppgifter och pratar om kost med mera. Hon sköter inte kallelser.

Hon minns att Vidar och Tuva kom på undersökning. Hon frågade om borstningen. Tuva sade att de numera borstade tänderna men att de tidigare inte hade gjort det då Vidar inte ville. Tuva hade inte velat ta striden med Vidar då det kändes dumt. Hon minns inte att Tuva sade något om hur länge hon inte borstat Vidars tänder. Vidar sade inte så mycket men gick med på kontrollen. Hon räknade och kontrollerade Vidars tänder och såg att det fanns många kariesangrepp. Hon fick ta in en kollega för att hjälpa till att räkna och journalföra angreppen. Det är ovanligt att treåringar har så här pass omfattande angrepp. Hon har sett det högst ett par gånger under de tio år hon jobbat som tandhygienist. Hon märkte inte på Vidar att han hade ont. Hon kan tänka sig att ett barn med denna omfattning av angrepp inte vill äta för att barnet har ont. Hon frågade om Vidar haft ont men Tuva hade inte märkt att han haft det. Vid undersökningen visade Vidar inga tecken på att ha ont. Det är svårt att säga hur lång tid det tar för sådana här kariesangrepp att uppkomma. Man kan ha en treåring på besök och det ser bra ut men några månader senare har öppna kariesangrepp uppkommit. Detta beror också på att påbörjade angrepp kan dölja sig i tänderna och inte synas vid okulär kontroll. Eftersom mjölkttänder har tunnare emalj utvecklas angrepp snabbare i dessa än i permanenta tänder.

De skickade en remiss till Pedodonti i Sundsvall där all vård av Vidar utfördes under narkos. Efter operationen har Vidar gått regelbundet. Man gör det till dess att munhälsan ser bra ut. Därefter får barnet gå var tredje månad. Man lägger på lack när det har stabiliserats. Hon minns inte hur många gånger Vidar besökte henne för uppföljning men man kallar en gång per månad efter ett sådant här ingrepp. Hon gjorde en orosanmälan på grund av de omfattande angreppen, att Tuva inte borstat under så lång tid samt att hon uteblivit från inbokade besök eller bokat om besök. Hon kan inte säga exakt i vilken omfattning Tuva uteblivit från besök. Det händer att föräldrar missar besök av olika anledningar. Det är vanligt att föräldrar har utmaningar med tandborstningen på barnen.

Det kan stämma att Vidar kom med farmor och pappa på besök den 9 januari 2025 och att det var då Vidar pekade på en framtand som han sade att han hade ont i.

Robert Hellrung:

Han har varit tandläkare sedan 2008 och arbetar på Folktandvården i Sollefteå. Den 28 januari var Vidar på sjukhuset i Sollefteå för genomgång av tänderna och behandling under narkos. Vid en sådan behandling sover man barnet, undersöker barnet, tar röntgen och vidtar alla åtgärder som behövs. Han har gått igenom sina daganteckningar som han skrev den 28 januari. Endast fem av tänderna var problemfria. Övriga 15 tänder hade pågående kariesangrepp. Inom den allmänna tandvården är det ovanligt med så omfattande angrepp men såvitt gäller narkospatienter är det inte ovanligt.

Vid ett så omfattande behandlingsbehov är det bättre för barnet att behandlingen sker under narkos. Han träffade Vidar efter operationen men minns inte om han var vaken. Det är ganska olika hur man mår efter en operation. Vissa patienter får värk av extraktion eller ilningar i lagade tänder men han kan inte svara specifikt i detta fall. Barnen får smärtstillande redan under narkosen så att de inte har ont när de vaknar. Det han kunde se under behandlingen var att tänderna inte var bra borstade. Det var beläggningar, mjuka beläggningar, på nästan alla tänder. Det är en orsak till angreppen. Det kan också vara så att man inte har skött kosten, med till exempel för mycket socker, men det kan han inte uttala sig om specifikt i det här fallet. Kariesangreppen har byggts upp över längre tid, i vart fall månader.

Det som kan ge komplikationer för Vidare är att extraktionen kan medföra platsbrist för de permanenta tänderna. Mjölktänderna gör att käkbenet växer

och utan tänderna kan det bli så att benet inte växer och att barnet senare behöver tandreglering. Risken för detta är lite högre än normalt.

DOMSKÄL

Skuldfrågorna

Åtalspunkten 1

Bakgrund

Inledningsvis antecknas att bland annat följande framgår av utredningen.

Cirka klockan 10.55 den 25 december 2024 inkom ett larmsamtal till polisen om en brand i ett flerfamiljshus på Hammarvägen 15 B i Domsjö. Det uppgavs att trapphuset var rökfyllt. En patrull med poliserna Michelle Mårtensson och Adam Gillewård beordrades till adressen. Enligt de båda polisernas uppgifter, och enligt vad som har antecknats i polisens händelserapport, skulle Tuva Alvegrim transporteras till sjukhuset med ambulans på grund av att hon andats in rök. I samband därmed var hon psykotisk i sitt beteende. Strax före klockan 12 fick polispatrullen bistå ambulanspersonalen med transporten av Tuva Alvegrim till sjukhuset i Örnsköldsvik eftersom hon var utåtagerande. Det sattes handfängsel och fotfängsel på Tuva Alvegrim för att kunna verkställa ambulanstransporten till Örnsköldsvik. Tuva Alvegrim ska innan transporten ha uppgett att det varit i hennes lägenhet som det brunnit. Först klockan 13.48 har det emellertid antecknats i händelserapporten att det brunnit i Tuva Alvegrims bostad.

Klockan 13.49 och 13.50 har det gjorts noteringar i händelserapporten om att en avspärrning av brandplatsen beslutats av jourhavande förundersökningsledare och att ärendet skulle komma att ”rubriceras senare”. Klockan 14.05 har i händelserapporten antecknats att ”I nuläge har [patrullen] ingen brottsrubricering då det inte har varit möjlig[t] att höra vittnen och Tuva var ej i hörbar[t] skick”. Vid en jämförelse med Adam Gillewårds promemoria angående insatsen framgår att de nu nämnda noteringarna måste ha gjorts efter att han och Michelle Mårtensson återvänt från sjukhuset i Örnsköldsvik till Hammarvägen efter att ha bistått med ambulanstransporten.

Klockan 15.13 har det antecknats att polispatrullen är ”omprioriterad för att åter hantera Tuva” samt att ”Tuva ska ha erkänt att det var hon som startade branden”. Det står klart att patrullen någon gång därefter har bistått med en ny ambulanstransport av Tuva Alvegrim, nu till psykiatriakuten i Sundsvall.

Brandorsak och spridningsrisk

En brandplatsundersökning har genomförts i Tuva Alvegrims bostad vid två tillfällen; den 27 december 2024 och den 7 januari 2025. Av protokoll över brandplatsundersökningen framgår bland annat följande.

På väggen, runt fönstret och på golvet till höger om balkongdörren i vardagsrummet, kunde kraftigt kolnade ytor av trä iakttas. I området framträdde även ett tydligt så kallat ”brand-v” (ett mönster som produceras på en vertikal yta som resultat av förbränning av ett kompakt bränsleområde; inte nödvändigtvis primärbrandområdet) från golvnivå upp mot taket. I taket samt skarven mot väggen ovanför fönstret iakttogs ett område där kraftig förbränning förekommit. Det beskrivna området bedömdes utgöra primärt brandområde. Övriga delar av vardagsrummet samt andra rum hade enbart sekundära brandskador i form av rökskador och beläggning av sot.

På golvet i det primära brandområdet anträffades el-kablage med grenkontakter anslutna till ett vägguttag i området. Vägguttaget hade två anslutningar i vilka det fanns anslutna kontakter. Själva kablarna kunde inte härledas till någon elförbrukare. Det infällda vägguttaget med anslutna kontakter bedömdes vara sekundärt påverkat av branden. Inga skador efter brand fanns på vägguttagets insida/baksida. Vid vardagsrummet östra vägg anträffades ett grenuttag med en ansluten elektrisk julljusstake. Grenuttaget var i sin tur ansluten till ett grenuttag som fanns i brandrester på golvet i primära brandområdet. De båda grenuttagen bedömdes vara sekundärt påverkade av branden.

De slutsatser som kunnat dras är enligt protokollet sammanfattningsvis följande.

Brandskadorna i lägenheten visar att det primära brandområdet varit i vardagsrummet, vid fönstret i hörnet till höger om balkongdörren. Undersökningen talar varken för eller emot att branden kan ha uppstått i ansluten elförbrukare eller till följd av tillförsel av öppen låga. För att ytterligare kunna bedöma om branden kunnat uppstå till följd av en elektrisk orsak hade krävts undersökning av el-kablagen men det har bedömts osäkert om en sådan undersökning skulle komma att ge ett tydligt svar på frågan. Några åtgärder eller analyser som svarar på om branden uppstått till följd av hantering av öppen låga har bedömts inte kunna vidtas.

Av sakkunnigutlåtande angående risk för brand- och rökspridning framgår sammanfattningsvis följande.

Lägenheten ligger på andra våningen och har brandskyddsklass motsvarande BR1 och är normalt en egen brandcell. Branden har startat i området i fönster-nischen där det finns två fönster i vinkel, samt ett vattenburet element. Branden

har avgivit kraftig värme och lågor i närområdet upp efter väggar och tak. Båda fönstren i nischen har gått sönder av branden, vilket gett fri tillgång till syre. Det vattenburna elementet i fönsternischen har gått sönder av värmen från branden så att vatten sprutat över primärbrandområdet. Detta har haft en dämpande effekt på både branden och brandspridningen. Om inte räddningstjänsten hade släckt branden hade den sannolikt slocknat av vattenbegjutningen från elementet. Vid normala omständigheter, om elementet inte gått sönder, hade branden sannolikt eskalerat och antänt möbler och brännbart material i resterande del av lägenheten. Det fanns tillgång till syre. Syret underhåller och ger energi till branden. Det fanns brand/värmeskador på soffan och på ryggdynorna som tyder på att en brandspridning var nära förestående. Väggar och tak är av betong eller gips vilket är obrännbart och normalt inte ger någon spridningsrisk till konstruktionen eller till andra lägenheter.

Slutsatserna i utlåtandet är att risk för vidare brandspridning i och utanför lägenheten inte förelåg under aktuella omständigheter. Om vattenbegjutning från elementet inte hade skett skulle risk för brandspridning till övriga delar av lägenheten, men inte till andra lägenheter eller till vinden, ha förelegat. Det förelåg risk för rökspridning och uppkomst av farlig miljö för människor att vistas i, i den aktuella lägenheten och till trapphuset. Risk för viss rökspridning, rök-dis eller röklukt förelåg till andra lägenheter.

Tingsrättens bedömning

En första förutsättning för att Tuva Alvegrim ska kunna dömas för mordbrand är att åklagaren har styrkt att Tuva Alvegrim anlagt den aktuella branden uppsåtligen. Tuva Alvegrim har förnekat att hon anlagt branden uppsåtligen och gjort gällande att hon i anslutning till att branden uppstått varit i färd med att tända ett ljus som hon skulle placera på en byrå som stått i hörnet till höger om dörren till balkongen, inom det område som senare bedömts vara det primära

brandområdet. Hon vet dock inte om hon tänt ljuset eftersom hon svimmat eller av annat skäl tappat medvetandet och vaknat upp först sedan branden varit utvecklad. Hennes enda egentliga minnesbild därefter är att hon burit ut Vidar Alvegrim från lägenheten.

Det kan konstateras att det saknas teknisk utredning eller annan bevisning som med någon styrka talar emot att det kan ha gått till såsom Tuva Alvegrim har berättat. Man skulle möjligen – utifrån Tuva Alvegrims egna uppgifter och det faktum att branden har startat i anslutning till den plats hon har befunnit sig med ett ljus – i vart fall kunna dra slutsatsen att branden uppkommit till följd av att hon hanterat ett ljus. Tuva Alvegrim har dock uppgett att hon inte vet om hon tänt ljuset innan hon tappat medvetandet och någon annan utredning som ger stöd för att hon gjort det finns inte. Den slutsats som dragits av brandplatsundersökningen är att denna varken talar för eller emot att branden startat i en ansluten elförbrukare eller till följd av tillförsel av öppen låga. Det har under huvudförhandlingen framkommit att åklagaren har bedömt att vidare utredning beträffande den frågan inte skulle företas inom ramen för förundersökningen.

Det framstår i och för sig som tämligen osannolikt att branden skulle ha startat i elektronisk utrustning just på den plats där Tuva Alvegrim hanterat ett ljus, och just vid samma tillfälle. Men så kallade el-bränder förekommer och i avsaknad av bevisning som motsäger detta som orsak kan det, med det höga beviskrav som gäller i brottmål, i och för sig inte uteslutas att branden haft annan orsak än tillförsel av öppen låga. De uppgifter som Oskar Nilsson har lämnat har inte tillfört något av betydelse när det gäller frågan hur branden har uppstått.

Den bevisning som åklagaren menar styrker åtalet är de uppgifter som Tuva Alvegrim har lämnat till poliserna Michelle Mårtensson och Adam Gillewård,

och som enligt åklagarens uppfattning utgör ett erkännande av att hon uppsåtligen anlagt branden. Det första tillfälle då Tuva Alvegrim talat om branden med poliserna har dokumenterats med polisernas kroppskameror och tingsrätten har tagit del av filmen. Filmen är tagen i samband med att Tuva Alvegrim och poliserna har befunnit sig på akutmottagningen på Örnsköldsviks sjukhus efter den första ambulanstransporten av Tuva Alvegrim. Michelle Mårtensson har därtill vid sitt vittnesförhör uppgett att Tuva Alvegrim vid vidare ambulanstransport till psykiatriakuten i Sundsvall ånyo uppgett att hon ”tänt på”, men från det tillfället finns ingen film från kroppskamera.

Fråga har uppkommit om den aktuella filmen eller Michelle Mårtenssons uppgifter över huvud taget får läggas till grund för tingsrättens bedömning av åtalet eller om den annars får utgöra den avgörande bevisningen i skuldfrågan. Enligt Tuva Alvegrim har hennes rättigheter enligt i första hand rättegångsbalken, RB, och artikel 6 i Europakonventionen överträtts i samband med att hon lämnat de aktuella uppgifterna. Vad som sammanfattningsvis görs gällande från försvarets sida är att Tuva Alvegrim redan vid transporten till Örnsköldsvik varit att betrakta som skäligen misstänkt för att ha anlagt branden eller ”anklagad för brott” i den mening som avses i artikel 6 i Europakonventionen. Polisernas samtal med Tuva Alvegrim på akuten och Michelle Mårtenssons senare samtal med henne i ambulansen till Sundsvall, har därför i praktiken varit att betrakta som ett förhör. Förhöret har ägt rum utan att Tuva Alvegrim har underrättats om att hon varit misstänkt för brott och haft rätt att biträdas av försvarare eller fått sina övriga rättigheter enligt RB och artikel 6 i Europakonventionen tillgodosedda.

Åklagaren har å sin sida sammanfattningsvis gjort gällande att Tuva Alvegrim inte har varit att betrakta som skäligen misstänkt för brott, vare sig i samband med att filmen togs eller vid den senare ambulanstransporten till Sundsvall. Polisernas samtal med henne har därför inte varit några förhör och hennes

rättigheter har inte i något avseende åsidosatts. Under alla förhållanden finns det enligt åklagaren inte några hinder mot att bedöma Tuva Alvegrims till poliserna lämnade uppgifter och lägga dessa uppgifter till grund för en fällande dom. Rättegången som en helhet vore likväl att anse som förenlig med kravet på en rättvis rättegång i artikel 6 i Europakonventionen.

Utgångspunkten i svensk rätt är att det gäller fri bevisföring och fri bevisvärdering. Parterna är i regel fria att lägga fram vilken bevisning som helst och domstolen är fri att avgöra vilket bevisvärde ett visst bevis har för utgången i målet. Detta innebär bland annat att bevisning som inte har tillkommit i föreskriven ordning inte kan avvisas på den grunden. Det finns inte heller något principiellt hinder mot att tillmäta ett sådant bevis samma bevisvärde som annan bevisning.

Högsta domstolen, HD, har tangerat frågor som den i målet aktuella i bland annat NJA 2003 s. 323, NJA 2011 s. 638 och NJA 2021 s. 286. Det sistnämnda fallet gällde just en inspelning med kroppskamera, genom vilken uppgifter som en för grovt vapenbrott misstänkt person lämnat till polisen i samband med gripandet av honom dokumenterats, utan att han därvid biträts av försvarare eller underrättats om sin rätt att biträdas av försvarare.

HD konstaterade sammanfattningsvis att Europakonventionen inte kräver att bevisning som har tillkommit på ett otillåtet sätt ska avvisas. Saknas det skäl att inskränka rätten till försvarare måste det göras en övergripande prövning av om förfarandet ändå har varit rättvist. Att det har saknats anledning att inskränka rätten till försvarare är dock ett skäl som vid en helhetsbedömning talar för att rätten till en rättvis rättegång har kränkts. Det föreligger i sådana fall en presumtion för att rättegången inte har varit rättvis.

Det i målet aktuella beviset utgjordes av en inspelning av uttalanden, vilka den tilltalade hade gjort vid en tidpunkt då han var anklagad för brott i den mening som avses i Europakonventionen. Uttalandena hade gjorts utan närvaro av försvarare och det hade inte gjorts gällande att det funnits tvingande skäl att neka den tilltalade tillgång till försvarare. Det hade inte heller påståtts att han hade underrättats om rätten till försvarare, rätten att inte yttra sig och rätten att inte belasta sig själv. Eftersom den tilltalades rättigheter under förundersökningen hade inskränkts på det angivna sättet förelåg det enligt HD en presumption för att rättegången inte hade varit rättvis. För att bryta denna presumption fick de uppgifter som omfattades av inspelningen inte utgöra den avgörande bevisningen i skuldfrågan. HD – som fann att hovrätten felaktigt hade avvisat den aktuella filminspelningen – återförvisade målet till hovrätten för fortsatt behandling.

Som tingsrätten har konstaterat utgör den övriga bevisning som åklagaren har lagt fram sedd för sig inte tillräcklig bevisning ens om att branden har uppstått genom något agerande från Tuva Alvegrims sida. Om tingsrätten lägger den åberopade filmen eller Michelle Mårtenssons uppgifter till grund för en fällande dom utgör dessa bevis därmed den avgörande bevisningen i skuldfrågan.

Tuva Alvegrim har inte varit gripen eller anhållen och det finns inga noteringar i händelserapporten om huruvida polisen betraktat henne som skäligen misstänkt. Tingsrätten finner emellertid att utredningen ger klart stöd för att hon inte varit skäligen misstänkt, eller anklagad för brott enligt artikel 6 i Europakonventionen, när filminspelningen startats eller när poliserna inlett samtalet genom att fråga henne vad hon mindes om branden. De noteringar i händelserapporten som antyder att det funnits en konkret brottsmisstanke mot henne har uppenbarligen gjorts först efter polisernas första besök på sjukhuset. Det kan däremot diskuteras om Tuva Alvegrim blivit skäligen misstänkt i samma

ögonblick som hon på fråga om vad hon mindes om branden svarat ”Ja, jag satte på branden”. Hennes rättigheter enligt RB, Europakonventionen och förundersökningskungörelsen skulle därmed ha inträtt vid den tidpunkten. Det står klart att hon inte har underrättats om några av de rättigheter hon i sådant fall haft, bland annat rätten att biträdas av försvarare. Samtalet har därefter fortsatt en kort stund på främst Michelle Mårtenssons initiativ. Tuva Alvegrim har därvid lämnat vissa ytterligare uppgifter av betydelse. Hon har bland annat sagt att hon satte eld på gardinen och, som det får förstås, att hon använt en ”braständare”. Hon har också sagt att gud, genom ärkeängeln Metatron, sagt åt henne att tända eld på gardinen.

Det saknas i rättspraxis närmare vägledning för bedömningen av om Tuva Alvegrim i den aktuella situationen varit att betrakta som skäligen misstänkt eller anklagad för brott. Tingsrätten finner därför att man inte redan av det skälet helt kan fränkänna filminspelningen bevisvärde. Tingsrätten finner emellertid att filminspelningen under alla förhållanden inte har sådant bevisvärde att den kan läggas till grund för slutsatsen att Tuva Alvegrim *uppsåtligen* har anlagt branden.

Det står såväl av filminspelningen i sig som av främst Michelle Mårtenssons och Oskar Nilssons uppgifter klart att Tuva Alvegrim varit psykotisk efter att hon lämnat den brinnande lägenheten och när filminspelningen sedermera gjorts. Detta får också visst stöd av att det i läkarintyget enligt 7 § lagen om särskild personutredning i brottmål har angetts att det kan misstänkas att Tuva Alvegrim lidit av en så kallad affektpsykos vid brandtillfället. Det är redan mot angiven bakgrund mycket vanskligt att dra några säkra slutsatser av de uppgifter Tuva Alvegrim lämnar på filminspelningen. Uppgifterna om anläggandet av branden är också tämligen allmänt hållna. Det har vid brandplatsundersökningen inte heller påträffats någon form av tändare i anslutning till den primära brandplatsen. En hypotes är att Tuva Alvegrim av något skäl hamnat i en

psykos och i psykotiskt tillstånd anlagt branden på, som hon uppfattat det, instruktion av gud. Det går dock inte att dra några sådana säkra slutsatser. Det är därmed inte styrkt att Tuva Alvegrim uppsåtligen anlagt branden. Åtalet för mordbrand i åtalpunkten 1.1, och samtliga ansvarsyrkanden enligt åtalpunkten 1.2, ska därmed ogillas.

När det gäller andrahandsyrkandet om allmänfarlig vårdslöshet synes detta förutsätta att tingsrätten lägger Tuva Alvegrims egen berättelse om sin hantering av ett värmeljus till grund för slutsatsen att hon handskats ovarsamt med eld och därigenom av oaktsamhet anlagt branden. Hennes egen berättelse innehåller dock inga uppgifter som kan medföra den slutsatsen. Åtalet i åtalpunkten 1 ska därmed ogillas i sin helhet.

Åtalpunkten 2

Enligt 3 kap. 5 § brottsbalken döms den för misshandel som tillfogar annan person kroppsskada, sjukdom eller smärta eller försätter honom eller henne i vanmakt eller något annat sådant tillstånd.

Brottsbeskrivningen i 3 kap. 5 § brottsbalken tar sikte på orsakande av en viss effekt utan några närmare begränsningar i fråga om hur orsakandet sker. Som HD har slagit fast i rättsfallet NJA 2013 s. 588 kan ett misshandelsbrott begås genom underlåtenhet. Det förutsätter att det finns en särskild anledning för den underlåtande att ingripa, vilket kallas att man befinner sig i en garantställning. Som HD har uttalat är det en självklar utgångspunkt att ett barns vårdnads-havare befinner sig i en sådan garantställning.

Det är utrett att Vidar Alvegrim, sedan han omhändertagits och placerats hos sin farmor i början av januari 2025, visat sig ha mycket omfattande karies-

angrepp. Så gott som samtliga tänder har varit angripna av karies. Vid behandling under narkos har tandläkaren Robert Hellrung sedermera lyckats laga alla tänder utom två, som fått dras ut.

Det står klart att kariesangreppen har orsakats genom att Tuva Alvegrim i vart fall under några månaders tid (under del av den angivna brottsperioden) inte har borstat Vidar Alvegrims tänder annat än möjligen sporadiskt. Hon har inte heller sett till att Vidar fått tandvård hos tandläkare. Som vårdnadshavare och den förälder som bott tillsammans med Vidar har Tuva Alvegrim haft ansvar för den dagliga omsorgen om honom, innefattande munhygien, och befunnit sig i en garantställning i det avseendet. Tuva Alvegrim har följaktligen genom underlåtenhet orsakat Vidar Alvegrim de aktuella kariesangreppen, vilka kan bedömas såväl som kroppsskada och sjukdom enligt 3 kap. 5 § brottsbalken. Även om det saknas närmare utredning så måste främst uppgifterna från Alexander Hårnes Johansson kunna läggas till grund för slutsatsen att Vidar Alvegrim orsakats viss smärta till följd av kariesangreppen.

De objektiva brottsrekvisiten för misshandel är uppfyllda. Att Tuva Alvegrim möjligen vid några tillfällen under perioden har borstat Vidars tänder samt gjort försök att borsta tänderna, medför ingen annan bedömning. Det har ju rört sig om ett litet barn där vårdnadshavaren för att fullgöra sin skyldighet ytterst, utan att skada barnet, kan och måste ta till det tvång som krävs för att genomföra tandborstning. Att hon gjort försök att borsta tänderna på Vidar innebär alltså inte att Tuva Alvegrim i objektivt hänseende har gjort det som krävs.

Frågan är om Tuva Alvegrims uppsåt omfattar de objektiva brottsrekvisiten.

Tuva Alvegrim har insett att hon som vårdnadshavare och boendeförälder varit skyldig att utföra daglig tandvård på Vidar samt se till att han i övrigt har fått den tandvård han behövt. Hon har också insett att underlåtenhet att utföra

tandvård på ett barn generellt kan leda till att barnet drabbas av karies. Hon har vidare insett att de försök hon gjort att borsta Vidars tänder inte varit tillräckliga till undvikande av kariesangrepp.

Det finns inget som talar för att Tuva Alvegrim med avsikt har orsakat Vidar Alvegrim de aktuella kariesangreppen. Utredningen ger inte heller stöd för att hon haft föreställningen att i vart fall så här omfattande kariesangrepp varit en säker eller praktiskt taget oundviklig följd av hennes underlåtenhet. Hon har således inte med direkt uppsåt orsakat Vidar kroppsskada, sjukdom eller smärta. Att det funnits en betydande risk att Vidar skulle orsakas omfattande kariesangrepp måste Tuva Alvegrim dock ha insett. Hon har också själv uppgett att hon sett något kariesangrepp när hon tittat i Vidars mun. Hon har trots detta under flera månader underlåtit att fullgöra vad som ålegat henne och har inte på något sätt sökt råd eller stöd för att få vården om Vidars tänder att fungera. Hennes förklaringar till detta ger snarast intryck av att hon prioriterat bort en så viktig sak för att hon inte funnit det tillräckligt viktigt. Tingsrätten finner mot den bakgrunden att hon har förhållit sig likgiltig till effekten; det vill säga till de omfattande kariesangrepp som uppkommit.

Åtalet för misshandel är därmed styrkt och ska bifallas.

Skadestandsfrågorna

Till följd av utgången i skuldfrågorna ska Vidar Alvegrims yrkande om skadestånd i anslutning till åtalpunkten 1 ogillas.

Vidar Alvegrim är berättigad till ersättning för kränkning av sin personliga integritet till följd av misshandeln. Yrkat belopp är skäligt (jämför främst Svea hovrätts dom i mål B 14183–23). När det gäller yrkandet om ersättning för

sveda och värk saknas det som angetts närmare utredning om hur pass smärtsamma kariesangreppen varit för Vidar och hur länge han haft sådan smärta eller andra besvär som vore att jämföra med en akut sjuktid. Med beaktande av de omfattande angreppen, och att han bland annat har fått dra ut två tänder, får han likväl anses berättigad till ersättning för två månaders akut sjuktid; 6 200 kr. Om räntan råder inte tvist.

Påföljdsfrågan

Tuva Alvegrim är tidigare ostraffad. Ett läkarintyg enligt 7 § personutredningslagen har inhämtats beträffande henne. Det kan enligt läkarintyget misstänkas att Tuva Alvegrim led av en allvarlig psykisk störning vid gärningen och vid undersökningen. Mot bakgrund av hur tingsrätten har bedömt skuldfrågorna har det dock inte förordnats om någon rättspsykiatrisk undersökning. Någon annan personutredning har inte inhämtats.

Straffvärdet för den misshandel Tuva Alvegrim nu döms för motsvarar fängelse i fyra månader. Det finns en viss presumtion för att påföljden ska bestämmas till fängelse. Ett fängelsestraff kan dock undvikas om en villkorlig dom eller skyddstillsyn förenas med en föreskrift om samhällstjänst. Mot bakgrund av att Tuva Alvegrim har en viss psykisk problematik kan ett övervakningsbehov antas föreligga, även om hon är ostraffad sedan tidigare. Även om Tuva Alvegrim har den angivna problematiken får hon bedömas lämplig att utföra samhällstjänst, vilket hon samtyckt till.

Tingsrätten finner därför att påföljden ska bestämmas till skyddstillsyn förenad med föreskrift om samhällstjänst i 100 timmar. Om fängelse i stället hade dömts ut hade fängelsestraffets längd bestämts till fyra månader.

Övriga frågor

Skyldighet att betala avgift till brottsofferfonden följer av lag.

Försvararen och den särskilda företrädaren får yrkade ersättningar.

Kostnaderna ska stanna på staten.

RÄTTEN

Rådmannen Daniel Samnerud samt nämndemän.

Digitalt signerad av rådmannen Daniel Samnerud

ÖVERKLAGANDEINFORMATION

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Ångermanlands tingsrätt senast **den 2 januari 2026**. Överklagandet ska vara skriftligt. Ångermanlands tingsrätt skickar det vidare till Hovrätten för Nedre Norrland.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

Du kan använda hovrättens blankett för överklagande i brottmål: www.domstol.se/overklagande-i-brottmal. I annat fall kan du utgå från följande punkter.

1. Skriv Ångermanlands tingsrätt och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Ångermanlands tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Ångermanlands tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Hovrätten för Nedre Norrland.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Hovrätten för Nedre Norrland skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till Hovrätten för Nedre Norrland tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall:

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.
2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Ångermanlands tingsrätt eller Hovrätten för Nedre Norrland om du har frågor.